

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Проте можна стверджувати, що суб'єкти іноземного права, на яких поширюється цей режим, підпорядковуються загальним правилам поведінки в іноземній для них державі. Недискримінаційний режим може встановлюватися, наприклад, щодо надання суб'єктам підприємництва ліцензій на право здійснення певного виду діяльності.

Список використаних джерел :

1. Міжнародне приватне право - Бичкова С.С., Іванов Ю.Ф., Чурпіта Г.В. та ін.; Ю.Ф. Іванова. - К.: Алерта, 2018. - 390 с.
2. Міжнародне приватне право : підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. - 2-ге видання.-К.: Алерта, 2014. - 656 с.
3. ЗУ "Про міжнародне приватне право".
4. Чернооченко С.І. - Навчальний посібник для вузів.- 3-тє вид., перероб. та доп.- К.: Центр учбової літератури, 2017 - 268с.
5. Науково- практичний коментар до ЗУ "Про міжнародне приватне право" Довгерт А.С.
6. Міжнародне право : Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського - К.: Юрінком Інтер, 2005. - 336 с.

Йогансен К.Д. студент 2-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: професор кафедри цивільного права і процесу, кандидат юридичних наук,
доцент **С.І. Чернооченко**

ПРАВО НЕ СВДЧИТИ ПРОТИ СЕБЕ В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Право на відмову давати показання або пояснення показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї або близьких родичів, коло яких визначається законом (ст. 63 Конституції), – ліквідувало правне протиріччя між моральною нормою і вимогою закону, який штовхав людину свідчити проти близьких.

Практика обґрунтування вироків первісними поясненнями або показаннями, які були надані в порушення норм ч.1 ст.63 Конституції України та ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод залишається системною проблемою в Україні, незважаючи на ряд рішень Європейського суду з прав людини з цього приводу стосовно України.

Практика Європейського суду з прав людини доводить, що гарантія не свідчити проти себе завжди ставить складні правові питання через різноманітні прояви у застосуванні, що проблематика, пов'язана з гарантією від самовикриття, знаходиться у постійному розвитку, вимагає кваліфікованого тлумачення кожної конкретної ситуації, коли особа постає перед необхідністю свідчити або відповідати на запитання будь-якого представника органу влади. Фактично до категорії розслідування

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

державними органами, в яких привілей проти самообвинувачення відіграє особливо значну роль, входять загальні розслідування органами виконавчої влади чи подібними органами та опитування підозрюваного поліцією до початку судового розгляду.

Як визначає Європейський суд з прав людини, незважаючи на відсутність в ст.6 («Право на справедливий суд») Конвенції спеціальної згадки про право зберігати мовчання під час допиту та привілей проти самообвинувачення, немає сумнівів, що вони є загальновизнаними міжнародними стандартами, які лежать в основі концепції справедливого судового розгляду відповідно до ст.6 Конвенції. Забезпечуючи обвинуваченого захистом від неналежного примусу з боку влади, ці імунітети сприяють уникненню судових помилок та забезпечення цілей ст.6. Право не свідчити проти себе зокрема передбачає, що сторона обвинувачення у кримінальній справі намагається довести свої обвинувачення не спираючись на докази. Отриманні методами тиску і примусу против волі обвинуваченого у цьому сенсі це право тісно пов'язане з презумпцією невинуватості, що міститься у п.2 ст.6 Конвенції. Поряд з цим, право на правову допомогу, гарантоване п.3 ст.6 Конвенції, дає можливість особі, яка не має ані знань, ані досвіду у тлумаченні складних правових концепцій, за допомогою захисника зрозуміти за яких обставин і коли її праву не свідчити про себе починає загрожувати небезпека, а іноді і дізнатися про зміст такого права.

Вважається, що право мовчати та привілей проти самообвинувачення хоча і стосується принципів ст.6, однак, підпадають і під дію ст.3 Конвенції («Заборона катування»), якщо зізнання та само обвинувальні свідчення отримані внаслідок катувань чи відповідного поводження.

Беручи до уваги концепцію справедливості, закріплену в ст.6 Конвенції привілей проти самообвинувачення не може бути обмежений лише визнанням вчинення правопорушення або висловлюваннями, які мають обвинувальний характер. Свідчення, отримані внаслідок примусу, які на перший погляд не видаються обвинувальними – такі, як виправ дальні заяви чи пояснення певних фактів, - можуть згодом бути використані під час розгляду кримінальної справи для підтримки обвинувачення, наприклад, для того, щоб заперечити твердження обвинуваченого або поставити під сумнів інші його заяви чи докази, наведені ним під час судових слухань, або іншим чином підірвати довіру до нього.

Суд зазначає, що право не свідчити проти самого себе – це в першу чергу право обвинуваченого зберігати мовчання. Як прийнято вважати в правових системах держав-учасниць Конвенції, дане право не розповсюджується на використання в кримінальному процесі матеріалів, які можуть бути отримані від обвинуваченого незалежно від його волі.

Необхідно зазначити, що право зберігати мовчання і право не свідчити проти себе вважаються серцевиною поняття справедливого судового розгляду, тому судам необхідно обережно використовувати мовчання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

обвинуваченого, як факт, що його інкримінує. Якщо суд не бажає порушити право обвинуваченого на справедливий судовий розгляд, то вирок не повинен ґрунтуватися лише на висновках суду, які були зроблені спираючись на мовчання обвинуваченого, на його відмову відповідати на ті чи інші питання.

Щодо законодавства України, то цивільне процесуальне законодавство встановлює випадки, коли особи не підлягають допиту як свідки і коли вони можуть відмовитися від дачі показань. Такі випадки отримали назву «привілеї», тобто звільнення від дачі показань. При цьому прийнято виділяти абсолютні привілеї і відносні. У тому випадку, якщо встановлена заборона на допит особи в якості свідка, такий привілей називається абсолютним. Якщо ж подання свідчень залишається на розсуд свідка, то це відносний привілей. По-іншому ці правомочності називає С.Д. Васильєв – імунітетом свідка, поділяючи його на повний і частковий. В обох випадках – це право свідка відмовитися від дачі показань, або його звільнення від їх дачі в силу родинних відносин або службових обов'язків. Необхідність введення імунітету (привілеїв) свідків визначається його соціальним призначенням як засобу забезпечення поважного ставлення до особистості, охорони її особистого життя та процесуальної значимості, а саме: розширення процесуальних прав свідка, удосконалення його правового статусу, запобігання неправдивим показанням, зміцнення моральних основ цивільного судочинства.

Отже, з огляду на неодноразову констатацію Європейського суду з прав людини порушення права не свідчити проти себе у справах проти України для забезпечення належного застосування Конвенції в нашій державі слід послідовно і всебічно аналізувати та враховувати практику Суду, адже зміст його рішень, щодо України свідчить, що питання, пов'язанні із гарантією від самовикриття є достатньо складними і без знання прецедентів Конвенції застосовувати вкрай складно. Проблеми, які призводять до порушення аналізованого права є системними і потребують вжиття заходів щодо зміни законодавства України та практики уповноважених органів.

Список використаних джерел:

1. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс] - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 - Назва з екрану.
2. Конвенція о международном доступе к правосудию от 25 октября 1980 г. [Електронний ресурс] - <http://docs.cntd.ru/document/901756680> - Назва з екрану.
3. Чорнооченко С.І. Цивільний процес [Текст]: навч. посібник / С.І. Чорнооченко. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: ЦУЛ, 2017. -416 с.